

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-585592-X/08/AR

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 24/04/2008r.

Pan
Jarosław Duda
Pełnomocnik Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy
i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwróciła się niepełnosprawna matka czworga dzieci, która ubiegała się o dofinansowanie ze środków PFRON-u zakupu samochodu w ramach programu „SPRAWNY DOJAZD”. Negatywne rozpatrzenie wniosku uzasadniono tym, że „z wniosku oraz dostarczonej dokumentacji wynika, że jest osobą bierną zawodowo”.

Jak wynika z tekstu jednolitego załącznika do uchwały Rady Nadzorczej PFRON nr 1/2008 z 18 stycznia 2008 r., „pilotażowy program „SPRAWNY DOJAZD” - pomoc w nabyciu przez osoby niepełnosprawne samochodu osobowego oraz w uzyskaniu prawa jazdy kategorii „B” ma na celu rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych mających różnego rodzaju trudności w przemieszczaniu się, umożliwienie tym osobom dostępu do m. in. zakładu pracy, szkoły, placówek służby zdrowia, urzędów, placówek kulturalno-oświatowych i innych jednostek.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę bardzo zróżnicowaną nie tylko pod względem rodzaju i zakresu niepełnosprawności, lecz także pod względem obniżenia sprawności motorycznych, która utrudnia, ogranicza, bądź uniemożliwia poruszanie

się, co ma wpływ na wykonywanie czynności życia codziennego, prace zawodową, korzystanie z zabiegów rehabilitacyjnych i usprawniających itp. Realizacja warunku dostępności do rehabilitacji społecznej i zawodowej, a także medycznej osób niepełnosprawnych z powodu dysfunkcji narządu ruchu, możliwa jest poprzez zapewnienie środka transportu, który umożliwi im poruszanie i przemieszczanie. Poza koniecznością wspierania ze środków PFRON likwidacji barier transportowych poprzez dofinansowanie zakupów środków transportu zbiorowego - istnieje również duża potrzeba wsparcia transportu indywidualnego."

Celem strategicznym programu (pkt III. 1) jest wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, będących adresatami programu, w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej, zaś celem operacyjnym programu (pkt III.2) jest realizacja prawa osób niepełnosprawnych, będących adresatami programu, do swobodnego poruszania się i przemieszczania poprzez likwidację barier transportowych utrudniających im funkcjonowanie w życiu zawodowym i społecznym, oraz zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych będących adresatami programu, do dóbr i usług oraz wszechstronnej rehabilitacji.

Adresatami programu w obszarze A (pkt VI. 1) są zatrudnione lub uczące się pełnoletnie osoby niepełnosprawne w wieku aktywności zawodowej, legitymujące się prawem jazdy kategorii B, posiadające ważne orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne, wydane z powodu dysfunkcji narządu ruchu. Tak więc niepełnosprawna matka wychowująca czworo dzieci nie może być adresatem programu, ponieważ nie jest „osobą zatrudnioną”, o której mowa w pkt. VI. 1.

Takie rozwiązanie pozostaje w jaskrawej sprzeczności z określonymi wcześniej celami programu. Co więcej, matkę wychowującą dzieci klasyfikuje się w kategorii osób niezatrudnionych. Przyjęta w programie definicja „zatrudnienia” eliminuje osoby niepełnosprawne zaangażowane np. w działalność społeczną, bądź aktywne jako wolontariusze.

Art. 69 Konstytucji RP stanowi, że osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej. Wyłączenie kobiety

wychowującej dzieci z udziału w programie „SPRAWNY DOJAZD” budzi wątpliwości co do zgodności tego programu z Konstytucją RP. W swoim założeniu program miał ograniczyć skutki niepełnosprawności i ograniczyć bariery, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie, a faktycznie stworzył nowe.

Mając powyższe na uwadze, w trybie art. 16 ust 2 pkt 1 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich z dnia 15 lipca 1987 r. (Dz.U.01.14.147), proszę Pana Pełnomocnika o zainicjowanie działań mających na celu usunięcie opisanej wyżej bariery, utrudniającej osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługujących im praw.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich